

QUADERN DE TEATRE
FRANCESC MASSIP

Un Grec escarransit

L'any passat el Grec va quedar camuflat pel Fòrum i només quan es va veure que la disfressa d'aparador jugava a la contra, va reaparèixer a cuita-corrents la marca del Festival. Però és clar que als dissenyadors culturals de la metròpoli això de Grec els fa nosa i enguany el mot ha estat lobotomitzat. S'ha acabat l'era del faune i les imaginatives caràtules del banyut que ens remetia als orígens del fet teatral. Ara el cartell adopta l'ensopida forma d'un escut, suposo que per subratllar la noció de ciutat de pertinença, mentre que la lletra grossa es reserva a BCN i Festival, grans llesques de pa entre les quals un minúscul Grec en constitueix el tall, ornat amb la fulla d'enciam 29, per recordar-nos que tranquils, que l'any vinent per celebrar els 30 anys d'existència, hi haurà més teca. Si Barna era l'abreviatura històrica de Barcelona, i Barça la

futbolística, BCN, l'asèptic acrònim de l'etiquetatge aeri, s'ha imposat com a reconegut distintiu per a les riuades d'estiuejants que desembarquen a l'aeroport del Prat. Així es fa més palès que mai la conversió del que va ser el primer festival de la democràcia en un pragmàtic expositor dins de la millor botiga del món, a punt per satisfer les inquietuds de consum cultural i festiu d'un turisme cada cop més massiu i passavolant pel Cap i Casal.

REBOST DE CLÀSSICS

Que hi hagi poca teca (teatral) no vol dir que no sigui ben triada. D'altra banda, en la moda culinària minimalista, deconstructiva i tecnològica, amb poqueta cosa es fa un bon plat. La qualitat dels ingredients es dona per descomptada. Però, què tenim per triar? Aquesta setmana hi ha un esclat d'estrenes que pinten prou bé. Avui, l'acte inaugural de la 29a edició ens ofereix un dels clàssics més segurs del cànon occidental, Shakespeare, amb una de les seves comèdies més estimulants i audaces, *Al vostre gust*, peça on s'exalta la vida natural en oposició a la cortesana en la típica confrontació renaixentista entre camp i ciutat, que quedarà ben inscrita en l'escenografia natural del Teatre Grec, apta per evocar l'espai de llibertat que representa el bosc d'Arden on es refugiaren els personatges. Fa més de deu anys que no la veiem en escena, quan el grup Cheek by Jowl va fer-ne una versió d'una simplicitat radical al Mercat (1994). Avui assumeixen el repte un tàndem poderós que ja havia enlluernat fa dos Grecs amb *Mestre i Margarita* de Bulgàkov. Ens referim a Xicu Masó com a director i Pep Tosar com a actor, que han optat per una actualització de l'acció als anys quaranta, anys de postguerra i d'urgència de llibertat.

Demà arriba al Mercat un rar clàssic contemporani, Odon von Horváth (1901-1938), un autor que, com Marilouise Fleisser, s'havia fet invisible sota l'ombra de Brecht, però que va ser reivindicat i fins i tot preferit per la generació de Handke. N'havíem vist, també fa més de deu anys, fins a tres muntatges amb desigual fortuna: *Contes dels boscos de Viena* (Pep Munné), *Kasimir i Karoline* (Calixt Bieito) i *Un fill del nostre temps* (Elan Teatre). Ara veurem per primera vegada *Amor, fe i esperança* (1936), escrita a l'exili fugint del nazisme, dos anys abans de morir a París. Nova ocasió, doncs, per desmentir la fragilitat de la seva vena creadora que alguns li van encolomar.

Un assaig d'*Al vostre gust* ambientada als anys 40, dissabte a la nit a l'amfiteatre Grec de Montjuïc

D'un altre clàssic de pes, Dostoievski, ens arriba una adaptació teatral de la seva última obra, *Els germans Karamàzov* (1880), que ens semblaria irrepresentable si no fos que ve de la mà d'un director bregat en l'art de la dramatització de novel·les: el polonès Krystian Lupa, que al Grec del 2002 ja ens va regalar amb l'admirable *Extinció* de Bernhard, en una adaptació teatral de set hores de durada que passaven com una exhalació. Ara fregarà les nou hores i jo penso veure la sessió íntegra (dijous i diumenge), que és la manera d'impregnar-se bé de la densa experiència escènica que l'esdeveniment reclama.

Raffaele Viviani (1888-1950) és un

▼ Avui s'inaugura un Grec amb poca confitura teatral, tot i que llaminera

Horváth i Viviani, dramaturgs encara poc coneguts, i els directors de culte Lupa, Marthaler i Goebbels, entre les presències més destacades

importantíssim home de teatre poc conegut a les nostres latituds: el programa oficial del Festival el vincula al teatre sicilià, quan es tracta d'un dels representants més conspicus del teatre napolità i en napolità, cosa que li va costar l'arraconament en l'època de Mussolini per la persecució lingüística que caracteritza tots els feixismes d'ahir i avui. Actor, cantant, músic, acrobata i dramaturg, Viviani es va fer cèlebre per la seva caricatura de l'*scugnizzo*, una figura arquetípica de Nàpols que coneixia en carn pròpia: el pillet de carrer, escurat, marginat i rebel. Una caracterització que es va comparar a les de Fregoli, Pietrolini i Chaplin. D'ell ens arriba l'última peça que va escriure amb l'ajut del seu fill Vittorio: *Els deu manaments. Decàleg en dos temps en vers, prosa i música*, un mosaic teatral

de difícil representació creat a Nàpols en temps de postguerra (1945-47). S'hi ha arromangat un altre director de culte: Christoph Marthaler al front de la Volksbühne.

Això sí, segur que un dels màxims cims del Grec l'assolirà *Eraritjaritjaka* (en australià, *desig d'anhelar el que ja no es té*) un espectacle sobre textos del jueu sefardita Elias Canetti, nascut a Bulgària i escriptor en alemany. El signa el multidisciplinari Heiner Goebbels (recordeu el Max Black?).

Per tancar la participació internacional, ens visita l'Escola d'Òpera de Pequín que, sota la direcció de Sun Yumin, prova de donar continuïtat a una exquisida tradició espectacular de segles, molt malmesa després de l'anomenada Revolució Cultural i que ara sobreviu pràcticament com a exhibició turística. Malgrat el nom (occidental) d'òpera, la Beijing Xiqu o Jing Xi inclou un ampli ventall de llenguatges escènics (pantomima, música, acrobàcia i dansa), i aquí ens oferiran no pas un espectacle sencer, ans algunes mostres de l'aprenentatge actoral en totes les seves facetes i especialitats.

Només dues estrenes d'autors d'ara i aquí en aquesta edició: Guillem Clua, dramaturg crescut a l'Obrador de la Sala Beckett, presenta *La pell en flames*, obra que va guanyar el premi Alcoi de l'any passat (que ja havia obtingut el 2002 amb *Invisibles*) i que s'estrena sota la batuta de la directora Carme Portaceli; i *Animales nocturnos* de Juan Mayorga, fundador del col·lectiu teatral El Astillero i prolífic dramaturg madrileny de qui havíem vist les *Cartes d'amor a Stalin*.

A banda, hi ha un Genet (*Estricta vigilància*) traduït pel jove dramaturg Marc Rosich, un Beckett (*Fi de partida*) dirigit per Rosa Novell i traduït per un altre dramaturg que darrerament es prodiga poc: Joan Cavallé, i un García Lorca (*Yerma*) sota la batuta de Rafel Duran. I dues singulars curiositats: *La controversia de Valladolid* del guionista, adaptador teatral i dramaturg francès Jean-Claude Carrière, sota la batuta del director valencià Carles Alfaro, sobre la condició de discriminació que des de fa 500 anys pateixen els indígenes americans (tots sabem gràcies a qui), i l'espectacle homenatge *El pianista* sobre l'obra de Manuel Vázquez Montalbán, adaptada per Lluïsa Cunillé i dirigida per Xavier Albertí.

El Grec d'enguany és teatralment escarransit, tot i que la poca confitura té aspecte de pura llepolia.